

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Архітектурно-художній інститут
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС
Освітнього компонента – ОК 15

Навчальна дисципліна – Сучасне образотворче мистецтво

Освітній рівень	бакалавр	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	02	Культура і мистецтво
Спеціальність	023	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	ОПП «Образотворче мистецтво»	
Обсяг дисципліни	5 кредитів ECTS (150 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	реферат	
Форми контролю	I	залік
	II	іспит

Викладачі:

Копилова Надія Олександрівна, асистент кафедри образотворчого мистецтва,
nadiya.kopylova02@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти набувають: знання у сфері сучасної художньої культури; уміння розрізняти стильові особливості твору сучасного мистецтва; теоретичну базу для вивчення спеціальних дисциплін.

Передумовами для вивчення дисципліни є набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Історія образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРН 3. Формувати різні типи документів професійного спрямування згідно з вимогами культури усного і писемного мовлення.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 10. Здатність здійснювати контроль за ходом творчого процесу відповідно до норм, вимог, інструкцій та рішень; перевіряти відповідність умов творчого процесу вимогам безпеки праці та санітарно-гігієнічним нормам.

ПРН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етно мистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- періодизацію сучасного образотворчого мистецтва, художні стилі, різні форми синтезу образотворчого мистецтва, стильові особливості образотворчого мистецтва різних часів через призму сучасності;
- мистецтвознавчі терміни та розуміння, імена провідних майстрів сучасного мистецтва, їхні твори;
- основні терміни і поняття, такі як: художній стиль, композиція, імпресіонізм, кубізм, абстракціонізм та ін.;
- професійні засоби, використовувані сучасними художниками в їхній роботі;
- взаємозв'язок художніх творів минулих століть з сучасним образотворчим мистецтвом;

ВОЛОДІТИ:

- цілним баченням та розумінням історії образотворчого мистецтва у зв'язку з сучасним мистецтвом;
- вмінням аналізувати художні особливості творів сучасного образотворчого мистецтва;
- вмінням визначати стилістику творів сучасного образотворчого мистецтва згідно з періодом створення;

ВМІТИ:

- відрізнити історичні художні стилі, течії і напрямки в сучасному образотворчому мистецтві, окремі твори живопису, графіки, скульптури та ін.;
- аналізувати і порівнювати окремі сучасні художні твори за змістом, композицією, колористичною будовою, манерою письма.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/ п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійні
1	2	3	4	5
Частина I				
1.1	Тема 1. Живопис Франції XIX ст. Заснування Барбізонської школи живопису, творчість Т. Руссо, Ж. Милле. Творчість К. Коро. Г. Курбе і реалізм	2		2
1.2	Тема 2. Едуард Мане і «революція барвистої плями». Імпресіонізм. Творчість К. Моне. та О. Ренуара	2	2	2
1.3	Тема 3. Творчість Е. Дега, К. Піссарро, Б. Морізо, М. Кессет. Імпресіонізм в українській художній культурі	2		2
1.4	Тема 4. Живопис постімпресіонізму. Пуантилізм (Ж. Сера, П. Сіньяк). Творчість П.Сезанна	2		2
1.5	Тема 5. Живопис постімпресіонізму. Творчість П. Гогена, В. Ван Гога, А. Тулуз-Лотрека	2	2	2
1.6	Тема 6. Символізм. Творчість символістів «Набі». Творчий шлях Г. Моро, П. Пюві-де-Шаванна	2		2
1.7	Тема 7. Модерн в образотворчому мистецтві рубежу XIX-XX ст. Творчість Г. Клімта. А. Мухи. Український модерн	2	2	4
1.8	Тема 8. Скульптура кінця XIX - початку XX ст. Творчість А. Майоля, О. Родена. Розвиток мистецтва фотографії та виникнення кінематографа	2		2
1.9	Тема 9. Мистецтво авангарду. Фовізм. Творчість А. Матісса, А. Дерена, Р. Дюфі, Ж. Руо	2		2
1.10	Тема 10. Творчий шлях Е. Мунка. Формування художньої системи експресіонізму. Скульптура Е. Барлаха	2		2
1.11	Тема 11. Творчі угруповання «Міст» та «Синій вершник». Творчість Е.-Л. Кірхнера, Е. Нольде, В. Кандинського, Г. Мюнттер, М. Верьовкіної	2	2	4

1.12	Тема 12. Експресіоністські тенденції у творчості художників Е. Шиле, О. Кокошки, А. Модільяні	2		2
Частина II				
2.1	Тема 13. Авангардне мистецтво 1900-1910-х. Кубізм. Творчість П. Пікассо. Скульптура кубізму	2		4
2.2	Тема 14. Авангардне мистецтво 1900-1910-х. Футуризм. Український кубо-футуризм. Творчість Д. Бурлюка, О. Богомазова, О. Екстер	2		6
2.3	Тема 15. Мистецтво абстракціонізму. Супрематизм К. Малевича. Неопластицизм П. Мондріана	2		4
2.4	Тема 16. Орфізм Р. Делоне. Творчість С. Делоне. Променізм та творчість М. Ларіонова. «Лірична» лінія в абстракціонізмі: творчість В. Кандинського	2	2	6
2.5	Тема 17. Синтез авангардних стилів у творчості М. Шагала	2		4
2.6	Тема 18. Дадаїзм: концепція антихудожності. Творчість М. Ернста, Ф. Пікабіа, Ман Рея. Концепція ready-made М. Дюшана	2		4
2.7	Тема 19. Мистецтво сюрреалізму. Творчість Ж. Міро, Дж. Де Кіріко, С. Далі	2	2	4
2.8	Тема 20. Сюрреалістичні та символічні мотиви у творчості Ф. Кало. Р. Магріт та «магічний реалізм»	2		4
2.9	Тема 21. Живопис після другої Світової війни. Абстрактний експресіонізм: «живопис дії» та «живопис кольорового поля». Творчість Д. Поллока, М. Ротко	2	2	6
2.10	Тема 22. Поп-арт: творчість Е. Воргола, Р. Ліхтенштейна, К. Олденбурга, Д. Хокні	2		4
2.11	Тема 23. Кінетична скульптура. Мистецтво оп-арту. Нові форми художньої творчості II половини ХХ ст.	2	2	6
2.12	Тема 24. Українське мистецтво другої половини ХХ ст. Від соцреалізму до творчості «шестидесятників»: А. Горська, В. Зарецький, О. Заливаха, Г. Севрук.	2		6
	Всього	48	16	86

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Сучасне образотворче мистецтво» складає 60 і 100 балів відповідно і може бути досягнутий наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
ЧАСТИНА I (IV курс, I семестр)			
Реферат	1	30	50
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (доповіді, контрольні роботи)	2	30	50

- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100
ЧАСТИНА II (IV курс, II семестр)			
Реферат	1	30	50
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (доповіді, контрольні роботи)	2	30	50
- Підсумковий (семестровий) контроль знань	1		
Разом		60	100

З дисципліни передбачено виконання реферату. Реферат виконується згідно тем лекційних занять курсу.

Перелік питань до іспиту з навчальної дисципліни «Сучасне образотворче мистецтво»:

Частина I (IV курс, I семестр):

1. Проблема періодизації сучасного мистецтва. Розкрийте поняття modern art та contemporary art
2. Розкрийте сутність художньої полістилістики образотворчого мистецтва другої половини XIX ст.
3. Визначте художні особливості барбізонської школи живопису
4. Поясніть, якою була роль «Салону відхилених» у розвитку мистецтва другої половини XIX ст.
5. Творчість Едуарда Мане. У чому полягала революційність та навіть скандальність творів художника?
6. Принцип серійності як складова творчого методу Клода Моне
7. Поясніть, у чому полягав творчий метод «випадкового погляду» Едгара Дега. Наведіть приклади
8. Образи міського життя у творчості художників-імпресіоністів
9. Жінки в імпресіонізмі: творчість Берти Морізо та Мері Кессет
10. Розкрийте художню специфіку пуантилізму
11. Основні характеристики постімпресіонізму. Відмінності художніх систем імпресіонізму та постімпресіонізму
12. Особливості творчості Поля Сезанна: тематика, жанри, особливості художньої виразності
13. Особливості творчості Поля Гогена: тематика, жанри, особливості художньої виразності
14. Особливості творчості Вінсента Ван Гога: тематика, жанри, особливості художньої виразності
15. Розкрийте специфіку поняття «модернізм». Яким був історико-культурний контекст появи модернізму? Які художні напрями Ви віднесли б до модернізму?
16. Символізм в образотворчому мистецтві другої половини XIX ст. Творчість Гюстава Моро

17. Художня специфіка стилю «модерн». Модерн та його національні різновиди («югендштіль», «ар нуво», «ліберті», «сецесіон»)
18. Розкрийте специфіку художньої мови картин Густава Клімта
19. Надайте характеристику творчості Альфонса Мухи
20. Особливості українського модерну
21. Особливості скульптури модернізму. Творчість Огюста Родена та Аристида Майоля
22. Авангард: періодизація та основні характеристики. Модернізм і авангард: спільне та специфічне
23. Фовізм: історія появи. Основні характеристики творчого методу художників-фовістів
24. Надайте характеристику творчості Анрі Матісса
25. Особливості творчості Едварда Мунка
26. Основні характеристики мистецтва експресіонізму. Діяльність групи «Міст»
27. Об'єднання «Міст» та «Синій вершник»: у чому полягала різниця творчих методів?
28. Специфіка кольору в мистецтві фовізму та експресіонізму
29. Особливості австрійського експресіонізму: творчість Егона Шиле та Оскара Кокошки
30. Визначити роль винайдення кінематографа у розвитку мистецтва.

Частина II (IV курс, II семестр):

1. Поясніть, у чому полягають світоглядні та естетичні відмінності художніх систем модернізму та авангарду. Наведіть приклади
2. Творчий шлях Амедео Модільяні. До якого художнього напрямку можна віднести його творчість?
3. Назвіть головні мотиви творчості Марка Шагала. До якого художнього напрямку можна віднести його живопис?
4. Назвіть етапи розвитку кубізму. Надайте стислу характеристику кожного етапу
5. Творчий шлях Пабло Пікассо: еволюція творчого методу художника
6. Особливості скульптури кубізму. Творчість Константина Бранкузі
7. «Футуризм як мистецтво майбутнього»: розкрийте цю тезу. Наведіть приклади творів, які можуть підтвердити Вашу думку
8. Назвіть представників українського кубофутуризму. Дайте характеристику творчості одного з цих художників або художниць
9. Орфізм: назвіть представників цієї мистецької течії та дайте характеристику творчості одного з них
10. Променізм: назвіть представників цієї мистецької течії та дайте характеристику творчості одного з них

11. Поясніть, у чому полягало значення виставки «0,10» для розвитку сучасного мистецтва. Яка її повна назва? Які відомі Вам художники взяли участь у цій виставці?
12. Творчий шлях Казимира Малевича: еволюція творчого методу
13. Неопластицизм. Творчість Піта Мондріана
14. Дайте характеристику абстракціоністського напрямку «ліричної абстракції», засновником якого став Василь Кандинський
15. Як Ви розумієте тезу «відмова від традиційної наративності в мистецтві»? Які з авангардних художніх напрямів можна охарактеризувати, використовуючи цю тезу? Обґрунтуйте свою думку
16. Розкрийте тезу «дадаїзм – це мистецтво протесту та заперечення». Обґрунтуйте свою думку та наведіть приклади з творчості відомих Вам дадаїстів
17. У чому полягає феномен ready-made Марселя Дюшана? Яким є його вплив на подальший розвиток сучасного мистецтва? Наведіть кілька прикладів.
18. Надайте характеристику живопису соцреалізму
19. Особливості мистецтва ар-деко. Творчість Тамари Лемпицької
20. Поясніть, у чому полягав вплив психоаналітичної теорії Зигмунда Фрейда на формування художньої системи сюрреалізму. Доповніть свою відповідь кількома прикладами з творчості відомих вам художників-сюрреалістів
21. «Життя як твір мистецтва»: творчий шлях Сальвадора Далі
22. Основні мотиви творчості Фріди Кало. До якого художнього напрямку можна віднести її живопис?
23. Назвіть характерні риси творчості Рене Магрітта. Чому, на Вашу думку, художник назвав своє мистецтво «магічним реалізмом»?
24. «Живопис дії»: у чому полягав творчий метод Джексона Поллока? Чи має цей метод якийсь відношення до такої форми сучасного мистецтва як перформанс?
25. «Живопис кольорового поля»: у чому полягав творчий метод Марка Ротко? В чому художник бачив сенс мистецтва?
26. Чому, на Вашу думку, поп-арт назвали «мистецтвом масового споживання»? Наведіть приклади, які можуть підтвердити Вашу думку.
27. Творчий шлях Енді Воргола: нові форми художньої творчості
28. Розкрийте тезу «Творці напрямку кінетичної скульптури зуміли подолати статичність образотворчого мистецтва». Наведіть приклади.
29. Особливості мистецтва українських «шістдесятників»
30. Концептуальне мистецтво. Арт-практики інсталяції. Мистецтво перформансу та хепенінгу

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бабуніч Ю. Імпресіонізм в українському живописі доби модернізму: регіональні особливості. Вісник Львівської національної академії мистецтв 2017. Вип. № 32. С. 44-57.

2. Бірюльов Ю. Мистецтво львівської сецесії. Львів: Центр Європи, 2016. 184 с.
3. Бойлен А. Л. Візуальна культура. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
4. Історія образотворчого мистецтва та архітектури / укладач О. Демідко. Київ: К-Ліра, 2021. 182 с.
5. Розширений план лекцій з дисципліни «Сучасне образотворче мистецтво» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» / Герасімова Д. Л., Коваленко Ю.С., Копилова Н.О. Одеса: ОДАБА, 2019. 49 с.
6. Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Vivat, 2019. 576 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини ХІХ - початку ХХ століття. Київ: Либідь, 1990. 312 с.
2. Закович. М. М. Український мистецький авангард та його доля // Культурологія: українська та зарубіжна культура. Київ: Знання, 2007. 567 с.
3. Мустафін О. Справжня історія пізнього нового часу. Харків: Фоліо, 2017. 416 с.
4. Роддам Д. Це Ван Гог. Львів: Видавництво Старого лева, 2019. 80 с.
5. Паппворт С. Це Моне. Львів: Видавництво Старого лева, 2019. 80 с.
6. Савельєва А. Мировое искусство. Направления и течения от импрессионизма до наших дней. Санкт-Петербург: Кристалл, 2006. 192 с.
7. Тейлор Б. Актуальное искусство. 1970-2005 [пер. с англ. Э. Д. Меленевской]. Москва: Слово, 2006. 255 с.
8. Фостер Х. Искусство с 1900 года: модернизм, антимодернизм, постмодернизм. Издательство: Ad Marginem, 2015. 816 с.
9. Шевнюк О. Л. Словник термінів образотворчого мистецтва: навч. посіб.: Вид. 2-ге, виправлене і доповнене. Київ: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. 100 с.
10. Modern and Contemporary Art. Yale University Art Gallery. URL: <https://artgallery.yale.edu/modern-and-contemporary-art>